

Финансов форум Иновации, 26 април 2018

Изказване на заместник-председателя на Европейската комисия Валдис Домбровскис

Уважаема госпожо Ева Майдел, член на Европейския парламент,

Дами и господа,

Добър ден! Благодаря на Сдружение „Банка на годината” за организирането на това събитие. Неотдавна научих, че от 2011 г. досега броят на българските специалисти в ИТ сектора е нараснал с повече от 50%. Научих също, че делът на жените специалисти в този сектор е най-висок в Европейския съюз. Това доказва, че България се е обърнала с лице към бъдещето. Днешната конференция е още един пример в това отношение.

България е страната, която председателства и направлява Европейския съюз от януари до юни тази година. Както своя предшественик Естония и също като страната, която ще поеме председателството след нея - Австрия, българското председателство придава особено значение на развитието на цифровата икономика и уменията, които ще бъдат необходими в бъдеще. Като най-голям потребител на цифрови технологии, финансовият сектор може само да спечели от тези приоритети в политиката.

Прилагането на тези технологии във финансовия сектор се извършва с изключително бързи темпове. Преди по-малко от 10 години нямаше мобилни приложения за банкиране, инвестиционно брокерство и застраховане. Днес те са най-често срещаният интерфейс на потребителя. Докато изчисленията в облак навлизат все повече във финансовия сектор, технологиите блокчейн и изкуственият интелект вече са се промъкнали през вратата. Няма никакво съмнение, че бъдещето на финансите е цифрово.

Всъщност, това бъдеще е вече тук. Днес финансово-технологичните компании създават много нови работни места и са източник на иновации в Европа. Според една неотдавнашна класация на 100-те водещи финансово-технологични компании, 33 от тях са от Европейския съюз. Има още много компании, които се занимават с научна и развойна дейност в областта на иновациите. Това е само началото. За да бъдат икономически жизнеспособни, финтек иновациите зависят често от обема на операциите и мрежовите ефекти. Това означава, че новаторите в цифровата област трябва да могат да се възползват от всички предимства на единния европейски пазар, за да бъдат конкурентноспособни на световните пазари.

Затова днес бих искал да ви разкажа какво прави Европейската комисия за насърчаване на тези иновации. Има важно законодателство, което е в процес на прилагане и което беше предложено неотдавна. Освен това, наскоро оповестихме Плана за действие в областта на финансовите технологии, който има за цел да улесни внедряването на нови технологии в областта на финансите.

Това е важна част от нашата дейност по завършване на Съюза на капиталовите пазари. Финансовите технологии ще улеснят трансграничните операции, ще разнообразят достъпа до финансиране и ще допринесат за създаване на по-големи и по-интегрирани финансови пазари.

* * *

Едновременно с това добре съзнаваме, че има и рискове. Европейската комисия се отнася много сериозно към всяка заплаха за финансовата стабилност и защитата на инвеститорите. Тук, в Европа, обръщаме специално внимание както на кибер сигурността, така и на защитата на неприкосновеността на личния живот. Изправени сме пред предизвикателството да постигнем баланс между желанието да приемем възможностите на новите технологии и едновременно с това да се погрижим за потребителите и инвеститорите.

Този подход е характерен и за Общия регламент относно защитата на данните (GDPR), който ще влезе в сила на цялата територия на Европейския съюз на 25 май. Европейския съюз е общопризнат лидер в областта на защитата на личните данни.

Преработената Директива относно платежните услуги е друг пример за нашия балансиран подход към финансовите технологии. Тази директива влезе в сила в началото на януари и се разглежда от всички страни като документ, който променя правилата на играта. Тя гарантира сигурна среда за разработване на нови цифрови платежни услуги, независимо от това, дали те се предлагат от банка или от финансово-технологична компания.

Иновациите не трябва да се внедряват за сметка на потребителя. Именно затова миналия месец предложихме изменение на регламента за трансгранични плащания. Изменението ще гарантира, че всички европейци ще имат право да извършват трансгранични плащания в евро на същата цена, както и при вътрешните плащания. В България, например, това ще намали таксата за превода примерно на 50 евро до друга държава-членка на ЕС от около 24 евро на няколко centa.

И накрая, новите технологии в областта на финансите изискват също така нов подход в регламентирането и надзора. През септември миналата година предложихме целенасочено преразглеждане на функционирането на европейските

надзорни органи. Така например, предложихме тези органи да играят силна координираща роля по отношение на финтек и при развитието на цифровата експертиза.

Сега бих искал да направя кратък преглед на Плана за действие в областта на финансовите технологии, който беше обявен от Комисията на 8 март. Той съдържа няколко конкретни стъпки към създаване на по-иновативен и по-конкурентен финансов сектор в Европейския съюз. Планът съдържа три основни цели, които ще изложа сега пред вас.

* * *

Първата цел се състои в подпомагане на иновативните бизнес модели да разширят дейността си. Както изтъкнах вече, цифровите финансови услуги разчитат на обем, мащабни икономии и на мрежовия ефект. Следователно, ако Европа иска да успее и да стане водеща в областта на финтек, трябва да гарантира на своите компании поле за изява и разширяване на тяхната дейност в Европейския съюз.

Много добър пример в това отношение е прякото набиране на средства („краудфъндинг“). В 27-те държави-членки, този сектор расте с повече от 100% през всяка една от трите предшестващи години. Но поради голямото разнообразие от национални нормативни актове, прякото набиране на средства в Европа обикновено е ограничено в рамките на националната държава. Това е пречка пред разширяването на тези платформи.

Затова миналия месец направихме законодателно предложение за европейски лиценз за пряко набиране на средства. Това би позволило платформите за отпускане на заеми и инвестиране чрез пряко набиране на средства да действат на цялата територия на Европейския съюз само по силата на едно-единствено разрешително. По този начин тези платформи ще могат да разширяват дейността си и да предлагат по-голям избор на инвеститорите и повече възможности на предприемачите, тъй като ще могат да набират средства от цялата територия на ЕС. Сега ще разчитаме на българското председателство да внесе това предложение в дневния ред на Съвета.

Надзорните органи също играят важна роля, като гарантират условията за иновации сред финансовите компании. Много европейски страни имат вече центрове за иновации или надеждна регулаторна виртуална среда, която се оказва много ефективна. Само че ние имаме нужда от по-последователен подход. Затова в началото на следващата година ще представим проект с най-добрите практики в областта на регулаторната виртуална среда.

* * *

Втората цел на Плана за действие се състои в улесняване на разширяването на дейността на новите финансови технологии. Тази цел съдържа голям набор от действия:

Така например, създаваме Европейска лаборатория по финтек, в която надзорните органи ще могат да осъществяват контакт с доставчиците на технологии в неутрално пространство с нетърговско предназначение. Целта е да се повиши нивото на осведоменост и разбиране на новите технологии.

Освен това, търсим конкретни начини да стимулираме приемането на някои технологии, които имат висок потенциал за пробив на пазара. Пример в това отношение са изчисленията в облак. Те дават широки възможности за обработка на данни, което не е възможно в собствените центрове с данни на съпоставими цени.

Трябва да се научим как да преодоляваме препятствията, които все още спъват компаниите в използването на тези услуги. По-конкретно, трябва да премахнем бариерите пред трансграничния поток данни и да се справим с противоречивите правила, спъващи аутсорсинга към облака.

В това отношение ще ни помогне директивата GDPR чрез въвеждане на свободно движение на личните данни в Европейския съюз. Миналата година Комисията излезе с допълнителни предложения за премахване на ограниченията пред локализирането на данните. В рамките на Плана за действие в областта на финансовите технологии си сътрудничим с европейските надзорни органи, за да разработим насоки за улесняване на използването на облачните услуги.

Търсим също начини да направим така, че блокчейн и другите технологии на разпределения регистър да се възприемат успешно в икономиката. Обсерваторията и форумът на ЕС за блокчейн, основани през февруари тази година, ще проучват предизвикателствата и ще докладват за различните възможности на крипто активите по-късно тази година.

Освен това, трябва да се противопоставим на сериозния риск при тези активи още сега, например риска от спекулативни балони в сферата на активите и уязвимостта на защитите. Комисията има задължението да защитава инвеститорите и потребителите. Именно затова, по мое искане, през февруари тази година трите европейски надзорни органа издадоха ново предупреждение към обществото относно рисковете, свързани с криптовалутите.

Когато става дума за блокчейн и търговия с крипто активи, не трябва да забравяме, че Европейският съюз представлява незначителна част от развитието в световен мащаб. В това отношение границите са несъществени, затова трябва да

работим заедно с международните си партньори, включително страните от Г20. готови сме да действваме на нивото на ЕС въз основа на тази дейност.

* * *

Третата цел на Плана за действие се състои в гарантиране устойчивостта на финансовия сектор срещу кибер атаки. Финансите са по-добре подготвени и по-устойчиви срещу кибер атаките, отколкото другите сектори. От друга страна, те са и най-честата мишена - през 2016 г. атаките при тях са били с 65% повече, отколкото в който и да е друг сектор. Именно затова трябва да продължаваме да усъвършенстваме защитите.

Необходимо е по-голямо информационно взаимодействие във връзка с кибер заплахите, което ще ни позволи да вземем превантивни мерки, преди те да бъдат реализирани. През юни ще организираме публично-частен семинар за преодоляване на пречките при обмена на информация между участниците на пазара относно кибер заплахите.

Всичко това изисква постоянно внимание при управлението на ИТ в институциите. Затова заедно с европейските надзорни органи правим преглед на практическото осъществяване на надзора на ИКТ във финансовия сектор на ЕС с цел да открием евентуални пропуски, които трябва да бъдат премахнати.

Борбата с кибер заплахите изисква също стриктни тестове за идентифициране на слабите места. Те се извършват обикновено от специалисти, които се опитват да пробият банковите системи, както би направил някой хакер. Искаме да преодолеем изобилието от най-различни изисквания за извършване на подобни тестове в отделните държави-членки. Именно затова подкрепяме сегашните усилия за разработване на общоевропейска рамка за тестване.

* * *

Дами и господа,

Финтек има потенциала да трансформира положително целия финансов сектор в полза както на клиентите, така и на доставчиците. Щастлив съм, че България осъществява тази амбиция. Навярно сте чули, че имаме намерение да подкрепим вашата цел на общоевропейско ниво. Целта ни е да създадем Единен пазар, на който компаниите ще могат лесно да разширяват своята дейност, да предлагат услугите си на цялата територия на Европейския съюз и да се конкурират в световен мащаб.

Надявам се, че ще мога да разчитам на вашата подкрепа.